

Sygn. akt III AUa 165/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 listopada 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Romana Mrotek
Sędziowie:	SSA Urszula Iwanowska SSO del. Beata Górską (spr.)
Protokolant:	St. sekr. sąd. Katarzyna Kaźmierczak

po rozpoznaniu w dniu 4 listopada 2014 r. w Szczecinie

sprawy J. W.

przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

o prawo do emerytury rolniczej

na skutek apelacji ubezpieczonego

od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 4 grudnia 2013 r. sygn. akt VII U 480/13

oddala apelację.

SSO del. Beata Górską SSA Romana Mrotek SSA Urszula Iwanowska

III A Ua 165/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 6 lutego 2013 roku, znak: (...), Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego odmówił J. W. prawa do emerytury rolniczej. W uzasadnianiu organ rentowy wskazał, iż ubezpieczony nie spełnia warunków przyznania świadczenia emerytalnego, o których mowa w art. 19 ust. 2 oraz 20 ust. 1-2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, „(...) gdyż do ustalenia prawa do świadczenia pracowniczego zaliczono okresy pracy w gospodarstwie rolnym od dnia 1 lipca 1977 do 31 marca 1994, od 2 czerwca 1994 do 8 października 1997 roku, od 1 maja 1998 roku do 2 listopada 1998 roku, jak również pozostałe okresy pracy poza gospodarstwem rolnym.

Ubezpieczony, w odwołaniu z dnia 28 lutego 2013 roku, zaskarżył powyższą decyzję, stwierdzając, iż nie wynika z niej jakie dokładnie okresy zostały uwzględnione, jakie nie. Nadto, zdaniem ubezpieczonego decyzja nie precyzuje jakich przesłanek nie dochował. W ocenie ubezpieczonego okresy pracy poza gospodarstwem rolnym winny być zaliczone w

całości, a niezbędne do ich ustalenia będzie uzyskanie precyzyjnej informacji z ZUS. Okresy uznane w ZUS powinny być zsumowane z okresami zaliczonym przez KRUS.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania w całości, podtrzymując argumentację sformułowaną w zaskarżonej decyzji. Organ rentowy wyjaśnił, iż w okresach od dnia 1 lipca 1977 roku do 31 grudnia 1982 roku, od 1 stycznia 1983 roku do dnia 31 grudnia 1990 roku, od 1 stycznia 1991 roku do 31 marca 1994 roku, od dnia 2 czerwca 1994 roku do dnia 30 września 1995 roku, od 1 października 1995 roku do 31 grudnia 1997 roku, od dnia 1 maja 1998 roku do dnia 31 grudnia 1998 roku ubezpieczony podlegał ubezpieczeniu społecznemu rolników. W toku postępowania wyjaśniającego ustalono, iż ubezpieczony zatrudniony był poza rolnictwem w okresach: od 1 marca 1966 roku do 7 lutego 1967 roku, od 5 kwietnia 1968 roku do 18 stycznia 1969 roku, od 1 stycznia 1969 roku do 30 września 1970 roku, od dnia 9 października 1997 roku do 30 kwietnia 1998 roku, od dnia 3 listopada 1998 roku do dnia 31 października 2000 roku, od 15 października 2001 roku do 30 czerwca 2003 roku, od 11 lipca 2008 roku do 6 sierpnia 2011. Organ rentowy wskazał także, iż z informacji uzyskanej z ZUS ustalono, iż przy uwzględnieniu emerytury pracowniczej uwzględniono okresy pracy w gospodarstwie rolnym od dnia 1 lipca 1977 roku do dnia 31 marca 1994 roku, od dnia 2 czerwca 1994 roku do 8 października 1997 roku, od dnia 1 maja 1998 roku do dnia 2 listopada 1998 roku. Przy ustalaniu świadczenia uwzględniono okresy powyższe oraz okresy od 9 października 1997 roku do 30 kwietnia 1998 roku, od 3 listopada 1998 roku do 31 grudnia 1998 roku.

W ocenie organu rentowego okresy uwzględnione przy ustalaniu prawa do emerytury pracowniczej oraz okresy pracy zawodowej poza gospodarstwem rolnym nie mogły być zaliczone do okresów niezbędnych do ustalenia prawa do emerytury rolniczej, zgodnie z art. 19 ust. 2 oraz art. 20 ust.1-2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

J. W., urodzony w dniu (...), w okresie od dnia 1 listopada 1993 roku pobierał rentę rolniczą.

Wnioskiem złożonym dnia 31 grudnia 1999 roku wystąpił do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o przyznanie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy.

Decyzją ZUS z dnia 10 lutego 2000 roku ubezpieczonemu przyznano prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy od dnia 7 grudnia 1999 roku na stałe. Przy ustalaniu uprawnień do świadczenia ustalono łączny staż jego ubezpieczenia w wymiarze 21 lat, 10 miesięcy, 22 dni, zaś uwzględniono 7 lat, 4 miesiące, 29 dni.

Wnioskiem złożonym dnia 4 grudnia 2007 roku ubezpieczony wystąpił do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o przyznanie prawa do emerytury. Decyzją ZUS z dnia 19 grudnia 2007 roku ubezpieczonemu przyznano prawo do emerytury od dnia 1 grudnia 2007 roku.

Przy ustalaniu uprawnień do emerytury powszechnej ustalono łączny staż jego ubezpieczenia w wymiarze 31 lat, 8 miesięcy, 9 dni, zaś uwzględniono 30 lat, 11 miesięcy, 18 dni.

Wśród okresów uwzględnionych 9 lat, 4 miesiące, 14 dni to okresy składkowe, 11 miesięcy, 25 dni okresy nieskładkowe, 20 lat, 7 miesięcy i 9 dni to okresy uzupełniające.

Przy ustalaniu uprawnień do emerytury uwzględniono ubezpieczonemu okresy pracy w gospodarstwie rolnym własnym : od 1 lipca 1977 roku do dnia 31 marca 1994 roku, od 2 czerwca 1994 roku do 8 października 1997 roku, od 1 maja 1998 roku do 2 listopada 1998 roku. Przy ustalaniu wysokości świadczenia uwzględniono obok okresów powyższych okresy; od dnia 9 października 1997 roku do 30 kwietnia 1998 roku, od dnia 3 listopada 1998 roku do 31 grudnia 1998.

Poza okresami pracy we własnym gospodarstwie rolnym do stażu ubezpieczenia uwzględniono ubezpieczonemu okresy: od dnia 30 października 1962 roku do 15 października 1964 roku, od 1 marca 1966 roku do 7 grudnia 1967 roku, od dnia 25 kwietnia 1968 roku do dnia 18 stycznia 1969 roku, od dnia 19 stycznia 1969 roku do dnia 30 września 1970 roku, od dnia 9 października 1997 roku do dnia 30 kwietnia 1998 roku, od dnia 1 stycznia 1999 roku do dnia 31

grudnia 1999 roku, od dnia 10 czerwca 1999 roku do dnia 6 grudnia 1999 roku, od dnia 1 lutego 2000 roku do dnia 31 października 2000 roku, od dnia 15 października 2001 roku do dnia 30 czerwca 2003 roku, od dnia 29 marca 2003 roku do dnia 14 czerwca 2003 roku.

Sąd Okręgowy przywołał treść art. 19 ust. 1 oraz 20 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2008 r., nr 50, poz. 291 ze zm.) i na ich podstawie dokonał oceny prawidłowości wydanej przez organ rentowy decyzji w kontekście ustalonych, a możliwych do zaliczenia okresów ubezpieczenia. Ubezpieczony domagał się zaliczenia okresów, które zostały już uwzględnione przy przyznawaniu mu prawa do emerytury powszechnej.

W pierwszej kolejności wskazał, iż wnioskiem o przyznanie emerytury powszechnej ubezpieczony dokonał wyboru świadczenia emerytalnego i organ rentowy rozpoznając jego wniosek związany był okresami zgłoszonymi przezeń jako okresy ubezpieczenia. I tak, decyzją ZUS z dnia 19 grudnia 2007 roku ubezpieczonemu przyznano prawo do emerytury od dnia 1 grudnia 2007 roku. Przy ustalaniu uprawnień do emerytury powszechnej ustalono łączny staż jego ubezpieczenia w wymiarze 31 lat, 8 miesięcy, 9 dni, zaś uwzględniono 30 lat, 11 miesięcy, 18 dni. Wśród okresów uwzględnionych 9 lat, 4 miesiące, 14 dni to okresy składkowe, 11 miesięcy, 25 dni okresy nieskładkowe, 20 lat, 7 miesięcy i 9 dni to okresy uzupełniające. Przy ustalaniu uprawnień do emerytury uwzględniono ubezpieczonemu okresy pracy w gospodarstwie rolnym: od 1 lipca 1977 roku do dnia 31 marca 1994 roku, od 2 czerwca 1994 roku do 8 października 1997 roku, od 1 maja 1998 roku do 2 listopada 1998 roku. Przy ustalaniu wysokości świadczenia uwzględniono obok okresów powyższych okresy; od dnia 9 października 1997 roku do 30 kwietnia 1998 roku, od dnia 3 listopada 1998 roku do 31 grudnia 1998 r.

Poza okresami pracy we własnym gospodarstwie rolnym do stażu ubezpieczenia uwzględniono ubezpieczonemu okresy: od dnia 30 października 1962 roku do 15 października 1964 roku, od 1 marca 1966 roku do 7 grudnia 1967 roku, od dnia 25 kwietnia 1968 roku do dnia 18 stycznia 1969 roku, od dnia 19 stycznia 1969 roku do dnia 30 września 1970 roku, od dnia 9 października 1997 roku do dnia 30 kwietnia 1998 roku, od dnia 1 stycznia 1999 roku do dnia 31 grudnia 1999 roku, od dnia 10 czerwca 1999 roku do dnia 6 grudnia 1999 roku, od dnia 1 lutego 2000 roku do dnia 31 października 2000 roku, od dnia 15 października 2001 roku do dnia 30 czerwca 2003 roku, od dnia 29 marca 2003 roku do dnia 14 czerwca 2003 roku.

Sąd Okręgowy wyjaśnił, że wybór świadczenia i nabycie uprawnień do emerytury powszechnej w oparciu o zgłoszone okresy ubezpieczenia rodzą doniosłe skutki także w zakresie uprawnień do emerytury rolniczej. Nie ma bowiem możliwości na gruncie aktualnie obowiązujących przepisów, aby okresy zaliczone przy przyznawaniu emerytury powszechnej mogły być dublująco zaliczone do stażu ubezpieczenia przy badaniu uprawnień do emerytury rolniczej. Raz zaliczone okresy nie „przechodzą” do możliwych do zaliczenia okresów przy innych świadczeniach. Na poparcie swego twierdzenia przywołał wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 maja 2007 roku (sygn. II UK 164/06, OSNP 2008/11-12/17). Dokonanie przez ubezpieczonego wyboru co do zaliczenia wskazanego okresu do okresu ubezpieczenia, od którego zależy prawo do emerytury w określonym systemie (pracowniczym lub rolniczym), uniemożliwia późniejsze zaliczenie tego samego okresu w innym systemie art. 20 ust. 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników i art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

W ocenie Sądu Okręgowego, w sprawie niniejszej nie ulegało wątpliwości – nie kwestionował tego nawet sam ubezpieczony (vide: jego oświadczenia na rozprawie w dniu 4 grudnia 2013 roku, k. 35-36) - iż ZUS ustalając ubezpieczonemu prawo do emerytury powszechnej uwzględnił jako okresy uzupełniające okres 20 lat, 7 miesięcy, 9 dni, obejmujące – jak wskazano powyżej – pracę we własnym gospodarstwie rolnym. Okresy te jak wskazał Sąd Okręgowy nie mogą być uwzględnione przy badaniu uprawnień ubezpieczonego do emerytury rolniczej.

Zadaniem Sądu było zatem zbadanie, czy po wyłączeniu powyższych okresów ubezpieczony wypracował niezależny od powyższego samodzielny staż ubezpieczenia rolniczego w rozumieniu art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku w wymiarze 25 lat. W ocenie Sądu I instancji ustalenia organu rentowego w tym zakresie, jednoznacznie wskazują, iż

ubezpieczony bez niepodlegających zaliczeniu okresów ubezpieczenia rolnego, nie legitymuje się wymaganym stażem 25 lat. Wynika to z raportu ustalenia uprawnień do świadczenia sporządzonego przez KRUS z dnia 14 stycznia 2013 roku (vide: k. 79), gdzie pod poz. 2-6 widnieją okresy uwzględnione przez ZUS przy ustalaniu uprawnień do świadczenia i przy ustalaniu wysokości świadczenia. Zsumowanie pozostałych pozycji podlegających zgodnie z przepisami zaliczeniu do stażu ubezpieczenia przy emeryturze rolniczej, nie daje 25 lat.

Skomentował przy tym okres ujęty w poz. 1 wyszczególnienia w cyt. raporcie, od dnia 6 marca 1960 do 30 czerwca 1977 roku, stosownie bowiem do poglądu orzecznictwa. Okres pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia a przed 1 stycznia 1983 r. nie jest okresem, który samoistnie podlega zaliczeniu i rodzi uprawnienia emerytalno-rentowe, na podstawie ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników. Z brzmienia art. 20 ust. 1 pkt 2 cytowanej ustawy wynika bowiem, że jest to okres, który zalicza się do okresu ubezpieczenia, od którego prawo do świadczeń zależy. Fakt posiadania jakiegokolwiek okresu ubezpieczenia stanowi w rozumieniu powyższego przepisu niezbędną przesłankę do zaliczenia okresu pracy w gospodarstwie rolnym - po ukończeniu 16 roku życia a przed 1 stycznia 1983 r. - do okresów podlegania ubezpieczeniu, mających wpływ na prawo do świadczeń. W ocenie Sądu Okręgowego okres ten winien być zaliczony do okresów ubezpieczenia, pod warunkiem, że ubezpieczony takowe posiadał (vide: wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 28 października 2008 roku, sygn. akt III AUa 572/08, nr 468581 w elektronicznej bazie orzeczeń LEX).

Mając na uwadze treść przywołanych powyżej przepisów oraz przywołane orzecznictwo stwierdził, iż okres wskazany w raporcie ustalenia uprawnień do świadczenia od dnia 6 czerwca 1960 roku do dnia 30 czerwca 1977 roku sam z siebie nie wpływa na kwestie oceny uprawnień ubezpieczonego do emerytury rolniczej. Dodatkowo zauważył, iż wynosi on jedynie 17 lat, 3 miesiące, 25 dni, podczas gdy prawo do świadczenia gwarantuje staż 25 lat, przy czym ubezpieczony pozostawał równocześnie w stosunku pracy.

Mając na uwadze wszystkie powyższe okoliczności, Sąd I instancji stwierdził, iż organ rentowy prawidłowo uznał po stronie ubezpieczonego brak spełnienia przesłanek nabycia uprawnień do emerytury rolniczej i na podstawie art. 477¹⁴ §1 k.p.c. oddalił odwołanie J. W..

Apelację od tego wyroku wniósł ubezpieczony. Zaskarżył wyrok w całości i zarzucił mu błędną wykładnię art. 20 ust. 3 ustawy z dnia 20 grudnia 1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników poprzez przyjęcie, że okresów od których zależy prawo do emerytury powszechnej nie można zaliczyć do okresów od których zależy prawo do emerytury powszechnej

Zarzucił również, naruszenie art. 5 kc poprzez oddalenie odwołania podczas gdy zasady współżycia społecznego polegające na konieczności wynagradzania pracowników za ich wieloletnią pracę nakazują zsumowanie wszystkich okresów zatrudnienia celem uzyskania emerytury,

W ocenie apelującego Sąd Okręgowy naruszył art. 2 i art. 32 Konstytucji poprzez naruszenie zasady równości wobec prawa oraz wydanie wyroku sprzecznego z zasadami sprawiedliwości społecznej.

Wskazując na powyższą argumentację wniósł o zmianę wyroku i przyznanie mu prawa do emerytury ewentualnie uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu apelujący podał, że nie zgadza się ze stanowiskiem Sądu Okręgowego, że nie ma możliwości, by okresy zaliczone przy przyznawaniu emerytury powszechnej mogły być dublująco zaliczone do stażu ubezpieczenia przy badaniu uprawnień do emerytury rolniczej. Zdaniem apelującego przepis art. 20 ust. 3 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników został zinterpretowany niewłaściwie i zawężająco, albowiem pozbawia ubezpieczonego uprawnienia do emerytury, mimo że ten świadczył pracę przez całe życie. W świetle uzasadnienia apelacji uprawnienie ubezpieczonego do emerytury rolniczej winno być oceniane przez pryzmat całego zsumowanego okresu zatrudnienia. Przeciwną interpretację ocenił jako sprzeczną z zasadami współżycia społecznego i naruszającą konstytucyjne prawo ubezpieczonego do ubezpieczenia emerytalnego oraz równości wobec prawa oraz zasad sprawiedliwości społecznej.

W ocenie apelującego skoro podlegał ubezpieczeniu społecznemu winien mieć możliwość skorzystania z prawa do godnej emerytury, którą sobie wypracował.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja ubezpieczonego nie zasługiwała na uwzględnienie.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, rozstrzygnięcie sądu I instancji jest prawidłowe. Sąd Okręgowy właściwie przeprowadził postępowanie dowodowe, w żaden sposób nie uchybiając przepisom prawa procesowego oraz dokonał trafnej oceny zebranego

w sprawie materiału dowodowego, w konsekwencji prawidłowo ustalając stan faktyczny sprawy. Sąd Odwoławczy podzielił ustalenia i rozważania prawne Sądu Okręgowego, rezygnując jednocześnie z ich ponownego szczegółowego przytaczania (por. wyroki Sądu Najwyższego z 5 listopada 1998 r. I PKN 339/98, OSNAPiUS 1999/24 poz. 776, z 22 lutego 2010 r. I UK 233/09, Lex nr 585720).

Stan faktyczny w niniejszej sprawie był bezsporny. Apelujący nie zgodził się natomiast z obowiązującym stanem prawnym, a więc również z wyrokiem Sądu

I instancji, który prawidłowo dokonał do tegoż stanu subsumcji.

Sąd Odwoławczy podkreśla, że kontrola instancyjna decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych polega na tym, że sąd bada zgodność decyzji

z obowiązującym prawem. Sąd nie bierze pod uwagę podnoszonych przez ubezpieczonego kwestii związanych z tym, że w jego ocenie dane rozstrzygnięcie jest krzywdzące, nielogiczne, czy godzi w zasady współżycia społecznego czy sprawiedliwość społeczną, jeśli decyzja wydana została na podstawie obowiązującego prawa.

Sąd Apelacyjny wskazuje, że Sąd Okręgowy szczegółowo odniósł się w swym uzasadnieniu do wszystkich aspektów, które podniósł w odwołaniu ubezpieczony. Sąd Odwoławczy w całości podziela przywołane w nim motywy rozstrzygnięcia. Wszystkie przepisy, które mają znaczenie przy rozpatrywaniu prawa do świadczenia emerytalnego i obliczenia jego wysokości, jak i dotyczące świadczenia emerytalnego z KRUS, zostały przez Sąd Okręgowy szczegółowo przeanalizowane, więc Sąd Odwoławczy nie będzie analizy tej powielał. Apelujący nie spełnia warunków przyznania świadczenia emerytalnego, o których mowa w art. 19 ust. 2 i art. 20 ust. 1-2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników. Jak słusznie wskazał Sąd Okręgowy ubezpieczony, na gruncie obowiązujących przepisów, nie ma prawa do pobierania emerytury rolniczej.

Sąd Apelacyjny podkreśla, że wyrokował w oparciu o obowiązujące przepisy

i podnoszone w apelacji poczucie pokrzywdzenia, nielogiczność, zarzuty co do sposobu obliczenia okresu uzupełniającego ubezpieczenia stanowią subiektywną ocenę obowiązującego prawa, na które sąd również nie ma wpływu. Sąd stosuje prawo, zmiana przepisów możliwa jest poprzez inicjatywę ustawodawczą. Mając zatem na względzie, że ubezpieczony bez niepodlegających zaliczeniu okresów ubezpieczenia rolnego, nie legitymuje się wymaganym stażem 25 lat a tylko wynosi on jedynie 17 lat, 3 miesiące i 25 dni gdyż Zakład Ubezpieczeń Społecznych ustalając prawo do emerytury powszechnej uwzględnił jako okresy uzupełniające okres 20 lat, 7 miesięcy i 9 dni obejmujący pracę we własnym gospodarstwie rolnym, należy zgodzić się z konstatacją co do braku praw do emerytury rolniczej.

W związku z powyższym, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację ubezpieczonego jako bezzasadną.

SSO del. Beata Górka SSA Romana Mrotek SSA Urszula Iwanowska